

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Edity Bakošovej, v právnej veci žalobcov **1/ I.I. V.**, bývajúceho v D.D., **2/ I.I. P.**, bývajúceho v Ž.Ž.X., **3/ I.I. H.**, bývajúceho v Ž., **4/ I.I. Š.**, bývajúceho v Ž.Ž., zastúpených JUDr. V. B., advokátom so sídlom v K.K., proti žalovanej **V.V.G., a.s.**, IČO: X.X., so sídlom v Ž.Ž.X., zastúpenej JUDr. G. Š., advokátom so sídlom v Ž.Ž., **o zaplatenie odmeny za zlepšovací návrh**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2 C 155/2000, o dovolaniach žalobcov i žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 2. decembra 2008 sp. zn. X. Co 166/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcov **o d m i e t a .**

Dovolanie žalovanej **z a m i e t a .**

Účastníkom náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom (v poradí štvrtým) z 28. februára 2007 č.k. 2 C 155/2000-570 uložil žalovanej povinnosť uhradiť žalobcom 1/ až 4/, každému sumu 78,74 € (2.372,-- Sk) ako náhradu za využitie zlepšovacieho návrhu (rozšírenej operačnej pamäte počítača), s úrokom z omeškania vo výške 3 % z dlžnej sumy od 11. decembra 1989 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V ostatnej časti návrh žalobcov

zamietol. Žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov konania. Takto rozhodol po tom, čo bolo jeho predchádzajúce rozhodnutie odvolacím súdom zrušené a vrátené mu na ďalšie konanie na doplnenie dokazovania vypracovaním znaleckého posudku za účelom zistenia spoločenského prospechu, ktorý sa využívaním zlepšovacieho návrhu dosahoval a od ktorého prospechu závisela výška odmeny za využitie zlepšovacieho návrhu. Okresný súd nariadil znalecké dokazovanie znaleckou organizáciou z odboru podnikového hospodárstva (ďalej len „znalecká organizácia“), ktorej úlohou bolo vyčíslieť spoločenský prospech a odmenu a uviesť, na základe akých skutočností k nim dospela. Z predloženého znaleckého posudku č. 1/2006 zo 16. januára 2006, ktorého súčasťou bol znalecký posudok znalkyne z odboru priemyselného vlastníctva č. 3/2005 z 25. novembra 2005 o výpočte a vyčíslení odmeny za využitie zlepšovacieho návrhu (ďalej len „znalecký posudok“) potom okresný súd pri svojom rozhodovaní o odmene za využitie zlepšovacieho návrhu vychádzal a vzal za preukázaný jednak znaleckým posudkom vyčíslený spoločenský prospech na sumu 54.063,13 € (1.628.706,-- Sk) ako rozdiel pôvodných a nových nákladov ako i vyčíslenú odmenu. Rozhodnutie o odmene žalobcom odôvodnil vyjadrením znalkyne z odboru priemyselného vlastníctva, ktorá za základ nevzala zistený spoločenský prospech, ale len 10 % z tejto sumy s odôvodnením, že žalobcovia svoju pracovnú úlohu prekročili iba o 10 %. Pri výpočte odmeny podľa vyhlášky Úradu pre vynálezy a objavy č. 27/1986 Zb. o odmeňovaní objavov, vynálezov, zlepšovacích návrhov a priemyselných vzorov (ďalej len „vyhláška“) znalkyňa preto vychádzala z výšky spoločenského prospechu v rozpätí od 100.000,-- Sk do 200.000,-- Sk (keďže 10 % z 1.628.706,-- Sk je 162.871,-- Sk), v ktorej časti je vyhláškou stanovená sadzba odmeny 4,5 % + 2.200,-- Sk, čo predstavuje odmenu žalobcom 9 529,-- Sk, každému po 78,74 € (2.372,-- Sk). Neprihliadnutie na predchádzajúce znalecké posudky (na č.l. 21 a č.l. 92) okresný súd odôvodnil taktiež stanoviskom znalkyne z odboru priemyselného vlastníctva, podľa ktorého ani jeden z predchádzajúcich znaleckých posudkov sa nezaoberal tým, že zlepšovacím návrhom je len časť, ktorou autor prekročil svoju pracovnú úlohu, a preto došlo k disproporcii a spoločenský prospech ostal tak, aký bol, ale odmena za zlepšovací návrh sa vypočítava len z tej časti spoločenského prospechu, ktorou autori prekročili svoju pracovnú úlohu. Výrok rozhodnutia v časti priznaného úroku z omeškania vo výške 3 % z odmeny prvostupňový súd neodôvodnil.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcov rozsudkom z 2. decembra 2008 sp. zn. 8 Co 166/2007 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zaviazal žalovanú k povinnosti zaplatiť žalobcom 1/ až 4/, každému po 392,65 € (11.829,-- Sk) s 3 %-ným úrokom

z omeškania od 11. decembra 1989 do zaplata do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanú zaviazal k povinnosti nahradiť trovy konania žalobcovi 1/ v sume 419,09 € (12.625,50 Sk) a žalobcom 2/ až 4/, každému v sume 124,41 € (3.748,-- Sk) do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 58 ods. 1 a 2 zákona č. 84/1972 Zb. o objavoch, vynálezoch, zlepšovacích návrhoch a priemyselných vzoroch, platného do 31. decembra 1990 (ďalej len „zákon“). Uviedol, že v konaní o odmene za zlepšovací návrh súd prejudiciálne skúma, či o zlepšovací návrh ide a jednou z predbežných otázok, ktoré skúma, je aj podmienka prekročenia pracovnej úlohy, ktorá je významná pre posúdenie, či o zlepšovací návrh ide alebo nie, keďže o zlepšovací návrh nejde, ak jeho autor (podávajúci prihlášku v organizácii, s ktorou je v pracovnom alebo obdobnom vzťahu) neprekročil pracovnú úlohu. Podľa názoru odvolacieho súdu, v konaní bolo preukázané, že o zlepšovací návrh ide jednak samotným vydaním zlepšovateľského preukazu (č.l. 3) a tiež tým, že žalovaná nepreukázala, že by nedošlo k prekročeniu pracovných úloh a ako bolo konštatované v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. augusta 1998 sp. zn. 4 Cdo 25/1998 na č.l. 338, ktorým zrušil jeho predchádzajúce rozhodnutie, v konaní bolo preukázané, že žalovaná zlepšovací návrh aj využívala (hoci len v jednom počítači), čím autorom (žalobcom) vzniklo právo na odmenu za využitie zlepšovacieho návrhu. Podľa názoru odvolacieho súdu, krátenie spoločenského prospechu o 10 % (pozn. NS SR - správne malo byť 90 %) s poukazom na § 58 zákona č. 84/1972 Zb. nebolo opodstatnené, pretože prekročenie pracovnej úlohy bolo práve dôkazom toho, že o zlepšovací návrh v preskúmanom prípade išlo a ako také nemalo vplyv na výšku spoločenského prospechu. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tiež s poukazom na ustanovenie § 4 a § 10 vyhlášky, ktoré ustanovenia upravovali odmenu za zlepšovacie návrhy. Prvostupňovému súdu vytkol, že na určenie odmeny za využitie zlepšovacieho návrhu nebolo potrebné nariaďovať znalecké dokazovanie, pretože sa určovala priamo podľa časti I sadzobníka, ktorý bol súčasťou vyhlášky a odmenu určil z výšky zisteného spoločenského prospechu, to je zo sumy 54.063,13 € (1.628.706,-- Sk). Za rozhodujúce s ohľadom na výšku spoločenského prospechu vzal rozpätie od 1.000.000,-- Sk do 2.000.000,-- Sk, pri ktorom bola sadzba 1,8 % + 18.000,-- Sk, na základe ktorej tak žalobcom patrila odmena vo výške 47.317,-- Sk ($1.628.706 : 100 \times 1,8 = 29.317 + 18.000 = 47.317$). Každému žalobcovi potom priznal 392,65 € (11.829,-- Sk) s poukazom na § 3 ods. 2 zákona, podľa ktorého spoluautori objavov, vynálezov, zlepšovacích návrhov a priemyselných vzorov sa zúčastňujú na právach a povinnostiach rovnakým dielom, pokiaľ sa nedohodnú inak alebo pokiaľ inak nerozhodne súd. O úrokoch z omeškania odvolací súd

rozhodol rovnako ako súd prvého stupňa. V tejto časti svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 517 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že žalovaná bola povinná do 11. decembra 1989 vyplatiť žalobcom odmenu, a keď tak neurobila, uvedeným dňom sa dostala do omeškania a je povinná preto platiť i úroky z omeškania. Za rozhodujúcu považoval sadzbu splatnú k prvému dňu omeškania žalovanej s plnením peňažného dlhu, ktorá bola 3 %, a ktorá podľa jeho názoru zostáva nezmenenou po celú dobu omeškania i napriek tomu, že od 1. mája 1995 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej len „vyhláška č. 87/1995 Zb.“), podľa ktorého výška úrokov z omeškania závisí od diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska, platnej k prvému dňu omeškania.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podali dovolanie žalobcovia i žalovaná.

Žalobcovia napadli dovolaním výrok rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o úrokoch z omeškania, a to podľa § 238 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a žiadali, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu v tomto výroku zmenil. Uviedli, že vyhláška č. 45/1964 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, podľa ktorej súdy určili úroky z omeškania vo výške 3 %, bola zrušená nariadením vlády č. 87/1995 Z.z., ktoré nadobudlo účinnosť 1. mája 1995, pričom v jeho prechodných a záverečných ustanoveniach v § 10 ods. 1 sú upravené právne vzťahy a nároky z nich vzniknuté pred nadobudnutím jeho účinnosti tak, že sa spravujú ustanoveniami doterajších predpisov a z odseku 2 vyplýva, že ak došlo k omeškaniu s plnením peňažného dlhu pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia, výška úrokov z omeškania a poplatku z omeškania sa riadi ustanoveniami doterajších predpisov. Ale ak omeškanie s plnením peňažného dlhu trvá, od účinnosti tohto nariadenia riadi sa výška úrokov z omeškania a poplatku z omeškania už týmto novým nariadením. Preto podľa ich názoru, keď žalovaná ku dňu účinnosti nariadenia svoj dlh nesplnila, jej omeškanie trvalo, a tak od 1. mája 1995 bola povinná platiť úroky z omeškania vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska, platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcov uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu v časti úrokov z omeškania považuje za správne. Žalovaná dovolaním napadla výrok rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o jej povinnosti zaplatiť každému žalobcovi

odmenu 392,65 € (11.829-- Sk), a to podľa § 238 ods. 1 O.s.p. z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a žiadala, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu v tomto výroku zmenil tak, že ju zaviazne k povinnosti zaplatiť žalobcom 1/ až 4/, každému 78,74 € (2.372,-- Sk) do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň požiadala o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Uviedla, že zo zlepšovateľského preukazu vyplynulo, že autori (žalobcovia) zlepšovacieho návrhu prekročili pracovnú úlohu o 10 %, čo znamená, že 90 % daného riešenia bolo vykonané v rámci pracovných povinností a len 10 % riešenia bola práca nad rámec pracovných povinností, preto je povinná z dosiahnutého spoločenského prospechu vyplatiť len 10 %, teda časť, ktorú žalobcovia nemali uloženú v pracovných povinnostiach. Podľa nej, právny názor odvolacieho súdu, že prekročenie pracovných úloh nemá vplyv na výšku spoločenského prospechu, nemá oporu v zákone. Ohľadom výpočtu odmeny sa stotožnila so záverom súdu prvého stupňa, vychádzajúceho z predloženého znaleckého posudku.

Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej poukázali na to, že žalovaná počas konania popierala, že by išlo o zlepšovací návrh a uvádzala, že zlepšovateľský preukaz, ktorý bol vydaný, stratil platnosť, z ktorého dôvodu neprichádza do úvahy ani prekročenie pracovných povinností o 10 %. Keď sa potom aj znalecká organizácia opierala o neplatný dokument pri posudzovaní prekročenia pracovných úloh žalobcami ako autormi, znalecký posudok nevychádzal zo skutkových okolností a je preto nepoužiteľný. Zároveň poukázali na vyjadrenia svedkov, že práve naopak, úloha bola vypracovaná nad rámec ich pracovných povinností, že v rámci pracovnej náplne žalobcom takáto úloha zadaná nebola a jej nevypracovaním by neboli ani postihnutí za porušenie svojich povinností, a teda že prekročili pracovnú úlohu o 100 %. Dovolanie žalovanej navrhli zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolania smerujú proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dospel pritom k záveru, že dovolanie žalobcov, smerujúce proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o úrokoch z omeškania nie je prípustné, preto ho treba

odmietnuť a dovolanie žalovanej smerujúce proti výroku o uložení povinnosti zaplatiť žalobcom odmenu vo výške 392,65 € (11.829,-- Sk) je prípustné, avšak nie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 243 O.s.p. nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia vo výroku napadnutom dovolaním žalovanej a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, len pokiaľ to zákon výslovne pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238.

V prejednávanej veci odvolací súd o úrokoch z omeškania (vo veci samej) rozhodol rozsudkom, preto prípustnosť dovolania proti tomuto výroku rozsudku bolo potrebné skúmať podľa § 237 a § 238 O.s.p.

Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak smeruje proti rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovoľatelia vychádzali z názoru, že prípustnosť ich dovolania zakladá nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), majú za to, že ide o rozhodnutie zmeňujúce. To, že odvolací súd označil svoje rozhodnutie ako zmeňujúce, však neznamená bez ďalšieho, že o zmeňujúce rozhodnutie aj skutočne ide. Zmenu rozhodnutia súdu prvého stupňa totiž nemožno vyvodit' len z formálneho označenia výroku rozhodnutia, ale predovšetkým z porovnania jeho vecného obsahu a obsahu rozhodnutia súdu prvého stupňa vo veci samej. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že prípustnosť dovolania je proti zmeňujúcemu rozsudku založená na rozdielnosti rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa. Súdna prax dospela už skôr k záveru, že pre úvahu, či ide o rozsudok zmeňujúci, je rozhodujúce nie to, ako ho odvolací súd označil a či formálne rozhodol podľa § 220 O.s.p. alebo či postupoval podľa § 219 O.s.p.,

ale to, či posúdil práva a povinnosti v právnych vzťahoch účastníkov konania po obsahovej stránke inak než súd prvého stupňa (por. napr. R 12/1994, rozsudok NS SR sp. zn. 1 Cdo 182/2009, sp. zn. 3 Cdo 137/2004). O rozdielne rozsudky ide vtedy, ak okolnosti, významné pre rozhodnutie veci posúdili oba sudy rozdielne, v dôsledku čoho odlišne určili alebo deklarovali práva a povinnosti účastníkov. Odlišnosťou sa pritom nemá na mysli rozdielne právne posúdenie veci, pokiaľ nemalo vplyv na obsah práv a povinností účastníkov, ale záver súdu odlišne konštituujúci alebo deklarujúci práva a povinnosti v právnom vzťahu účastníkov. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, tak nie je významné formálne hľadisko, ale obsahové hľadisko. Významné nie je ani to, či výroky rozsudkov súdov oboch stupňov sú alebo nie sú odlišne naformulované – aj v tomto zmysle je rozhodujúce obsahové hľadisko. Pokiaľ odvolací súd posúdil práva a povinnosti účastníkov daného právneho vzťahu rovnako, nejde o zmeňujúci rozsudok, ale o potvrdzujúci rozsudok.

Hoci v predmetnej veci odvolací súd vo výroku svojho rozhodnutia uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa mení tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcom 1/ až 4/ po 392,65 € (11.829,-- Sk) s 3 %-ným úrokom z omeškania od 11. decembra 1989 do zaplataenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku, v časti úrokov z omeškania nejde o zmeňujúci rozsudok v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. V preskúvanom prípade krajský súd síce formálne označil výrok svojho rozhodnutia v časti úrokov z omeškania ako „zmenu“ rozsudku súdu prvého stupňa, avšak po porovnaní vecného obsahu rozhodnutí oboch súdov, Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v tejto časti ide o potvrdzujúce rozhodnutie. Je potrebné si uvedomiť, že prípustnosť dovolania proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o príslušenstve (úrokoch z omeškania) je potrebné posudzovať nezávisle od výroku, ktorým bolo rozhodnuté o istine (v preskúvanom prípade o odmene). Odvolací súd totiž zmenil len výrok rozhodnutia súdu prvého stupňa, ukladajúceho žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcom odmenu, nie aj výrok o príslušenstve. O povinnosti zaplatiť 3 %-ný úrok z omeškania z dlžnej sumy rozhodol prvostupňový súd posledným štvrtým rozsudkom po tom, čo bolo jeho rozhodnutie (aj v časti výroku o príslušenstve – povinnosti zaplatiť žalobcom 17,6 %-ný úrok z omeškania) z 2. apríla 2001 na čl. 372 zrušené rozhodnutím odvolacieho súdu z 30. apríla 2003 na čl. 420, v ktorom odvolací súd vyslovil právny názor, že žalobcom patria úroky z omeškania vo výške 3 % ročne podľa vyhlášky č. 45/1964 Zb. od 11. decembra 1989 a súd podľa § 153 ods. 2 O.s.p. nemôže žalobcom priznať viac ako sa návrhom domáhali, keďže žiadali priznať úrok z omeškania vo výške 3 %. S rozhodnutím súdu prvého stupňa sa potom odvolací súd stotožnil. Žalovanej uložil

povinnosť zaplatiť žalobcom z priznanej odmeny i úrok z omeškania, keďže sa podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka dostala do omeškania s plnením odmeny žalobcom. Úroky z omeškania priznal žalobcom taktiež v rovnakej výške ako súd prvého stupňa, a to vo výške 3 % od 11. decembra 1989 do zaplataenia. Keďže právny záver súdov o povinnosti zaplatiť úrok z omeškania bol rovnaký, nemožno vyvodit' záver, že rozhodnutie odvolacieho súdu je obsahovo odlišné od rozhodnutia súdu prvého stupňa v tejto časti. Za týchto okolností, keď žalobcovia dovolaním napadli výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o príslušenstve, ktorý výrok jednoznačne vykazuje znaky potvrdzujúceho rozsudku, potom nebola splnená podmienka prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p., vychádzajúca zo zásady diformity (rozdielnosti) rozhodnutia súdu prvého stupňa a rozhodnutia súdu odvolacieho.

V preskúmvanej veci neboli splnené ani ďalšie podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovenia § 238 O.s.p. Dovolací súd totiž ohľadom úroku z omeškania nevyslovil právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýlit' (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok, v ktorom odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ani nejde o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (238 ods. 3 O.s.p.). Pretože dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedený v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa citovaného zákonného ustanovenia nepripúšťa.

Dovolanie by vzhľadom na uvedený záver bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., ku ktorým je dovolací súd povinný prihliadnuť (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd sa tak neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale komplexne sa zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až G./ O.s.p. Procesné vady podľa § 237 O.s.p. ohľadom preskúmvaného výroku dovolateľa netvrdili a ich existencia v dovolacom konaní ani nevyšla najavo.

Keďže nejde o zmeňujúce rozhodnutie a neboli zistené ani vady podľa § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky musí konštatovať, že nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samé osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá.

I keby teda tvrdenia dovolateľov boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval) a dovolateľmi vytykané nesprávne právne posúdenie by malo za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladalo by ale prípustnosť dovolania. Posúdenie, či v konaní odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, by prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad ale v prejednávanej veci nejde.

Pokiaľ ide o dovolanie žalovanej, dovolací súd uvádza nasledovné.

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný rozsahom dovolania i uplatneným dovolacím dôvodom. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež inými vadami len vtedy, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Existencia niektorej z väd uvedených v § 237 O.s.p. nebola dovolacím súdom v konaní zistená, ani nebola žalovanou namietaná.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je dovolaním namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmatečnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Ani existencia tejto vady nevyšla v dovolacom konaní najavo ani nebola žalovanou namietaná.

Dovolateľka namietala, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V ďalšom sa dovolací súd zameral na posúdenie danosti tohto dovolacieho dôvodu.

Nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. je omyl

súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právnym predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil.

Predmetom konania bola žalobcami uplatnená odmena za využitie zlepšovacieho návrhu žalovanou. Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval opodstatnenosť dovolania žalovanej, smerujúceho proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým tento súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalovanú zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobcom 1/ až 4/ odmenu za využitie zlepšovacieho návrhu, každému po 392,65 € (11.829,-- Sk).

Po preskúmaní veci dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu treba považovať za vecne správny.

Podľa § 86 ods. 1 zákona č. 527/1990 Zb. o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch, je potrebné na preskúmanú vec aplikovať dovtedajší právny predpis, ktorým bol zákon č. 84/1972 Zb.

Podľa § 58 ods. 1 zákona č. 84/1972 Zb., zlepšovacím návrhom je konkrétne vyriešenie výrobnotechnického, technicko-organizačného alebo organizačno-hospodárskeho problému organizácie, ktoré je v tejto organizácii nové a ktorého využitie prináša spoločenský prospech. Podľa § 58 ods. 2 zákona č. 84/1972 Zb., zlepšovacím návrhom nie je však vyriešenie problému, ak jeho vypracovaním autor neprekročil pracovnú úlohu vyplývajúcu preňho najmä z jeho opisu práce, z daného pracovného príkazu alebo z podmienok a ukazovateľov určených pri zadaní úlohy; to však neplatí pre prípady, keď autor vyriešil tematickú úlohu. Podľa § 61 zákona č. 84/1972 Zb., pri posudzovaní spoločenského prospechu sa predovšetkým prihliada na to, ako využívanie zlepšovacieho návrhu ovplyvňuje vyšší ekonomický, technický alebo iný kladný účinok, najmä zvyšovanie produktivity práce, znižovanie vlastných nákladov, kvalitu, životnosť výrobkov alebo výrobných zariadení, bezpečnosť práce, sociálnu a kultúrnu starostlivosť o pracujúcich. Podľa § 63 ods. 3 zákona č. 84/1972 Zb., kto je v pracovnom pomere, je povinný podať prihlášku zlepšovacieho návrhu najprv v organizácii, v ktorej je v tomto pomere, ak sa návrh týka jej predmetu činnosti, najmä výroby alebo prevádzkovej činnosti. Podľa § 68 zákona č. 84/1972 Zb., využitím

zlepšovacieho návrhu je skutočné vykonanie navrhovaného opatrenia v organizácii. Podľa § 71 ods. 3 zákona č. 84/1972 Zb., autorovi zlepšovacieho návrhu prislúcha právo na odmenu za využitie a právo na účasť pri rozpracovaní, skúšaní a zavádzaní zlepšovacieho návrhu a na ďalšie výhody ustanovené zákonom. Podľa § 76 ods. 1 prvej vety zákona č. 84/1972 Zb., odmenu za využitie zlepšovacieho návrhu vypláca organizácia, ktorá zlepšovacím návrh využila.

Podľa § 11 vyhlášky Úradu pre vynálezy a objavy č. 105/1972 Zb. o zlepšovacích návrhoch (ďalej len „vyhláška o zlepšovacích návrhoch“), ak ide o prihlášku zlepšovacieho návrhu autora, ktorý je v pracovnom, členskom alebo v inom obdobnom vzťahu v organizácii, je táto organizácia povinná posúdiť aj okolnosť, či a v akom rozsahu prihlasovateľ prekročil zlepšovacím návrhom pracovnú úlohu, vyplývajúcu pre neho najmä z jeho opisu práce, z daného pracovného príkazu alebo z podmienok a ukazovateľov určených pri zadaní úlohy. V prípade nezahodny je organizácia povinná preukázať, že nedošlo k prekročeniu pracovnej úlohy. Podľa § 15 ods. 4 a 5 vyhlášky o zlepšovacích návrhoch, organizácia v kladnom rozhodnutí o prihláške zlepšovacieho návrhu oznámi jeho prihlasovateľovi, kedy začne predmet prihlášky zlepšovacieho návrhu využívať a aké opatrenia na jeho využívanie urobí. Zároveň s týmto rozhodnutím vydá autorovi zlepšovacieho návrhu zlepšovateľský preukaz, ktorý obsahuje: a) meno, priezvisko a bydlisko autora (spoluautorov) zlepšovacieho návrhu, b) údaj o zamestnaní a pracovnom zaradení autora zlepšovacieho návrhu, c) podiel každého spoluautora na utvorení zlepšovacieho návrhu, d) názov zlepšovacieho návrhu, e) názov a sídlo organizácie, ktorá kladne rozhodla o prihláške zlepšovacieho návrhu, f) názov a sídlo organizácie, ktorá je správcou zlepšovacieho návrhu. V zlepšovateľskom preukaze organizácia taktiež vyznačuje dátum začiatku využívania zlepšovacieho návrhu, výšku spoločenského prospechu a vyplatenú odmenu.

Podľa § 4 vyhlášky, odmena za využitie vynálezu, zlepšovacieho návrhu a priemyselného vzoru v socialistickej organizácii (ďalej len "organizácia") závisí od spoločenského prospechu, ktorý sa dosahuje týmto využívaním v národnom hospodárstve, a nie len od prospechu využívajúcej organizácie. Podľa § 5 ods. 1 vyhlášky, spoločenským prospechom sa rozumie ekonomický, technický alebo iný prínos, ktorý sa dosahuje využívaním vynálezov, zlepšovacích návrhov a priemyselných vzorov, ako napr. úspory spoločenskej práce prejavujúce sa znížením vlastných nákladov a zvýšením produktivity práce, prínosy pri výrobe nových výrobkov prejavujúce sa v náhrade alebo v rozšírení

sortimentu jestvujúcich výrobkov. Spoločenským prospechom sa rozumejú ďalej aj prínosy pri zlepšení pracovných podmienok, zvýšení bezpečnosti práce, zlepšení životného prostredia a iné prínosy. Podľa § 9 ods. 1 vyhlášky, autor vynálezu, zlepšovacieho návrhu alebo priemyselného vzoru má právo na odmenu za využitie od každej organizácie, ktorá vynález, zlepšovací návrh alebo priemyselný vzor využila. Podľa § 10 vyhlášky, odmena za využitie vynálezu, zlepšovacieho návrhu a priemyselného vzoru sa určuje podľa časti I sadzobníka; ak vynález, zlepšovací návrh alebo priemyselný vzor zlepšuje pracovné podmienky, zvyšuje bezpečnosť práce alebo zlepšuje životné prostredie, určuje sa odmena podľa časti II sadzobníka. Sadzobník je súčasťou tejto vyhlášky.

V preskúvanom prípade boli sudy viazané vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu (viď rozhodnutie NS SR z 18. augusta 1998 sp. zn. 4 Cdo 25/1998 na č.l. 338), podľa ktorého využitím zlepšovacieho návrhu bolo skutočné vykonanie navrhovaného opatrenia u žalovanej, keď rozšírením operačnej pamäte na 48 MB a jej daním do rutínnej prevádzky v systéme SM 52/12 oddelenia 5115, po odskúšaní a overení, žalovaná využívala zlepšovací návrh. Uvedený názor vyslovil dovolací súd s tým, že využitie operačnej pamäte len v jednom počítači môže mať vplyv na určenie spoločenského prospechu, a tým i na výšku odmeny za využitie zlepšovacieho návrhu. Preto po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolacím súdom a následne i zrušení rozhodnutia prvostupňového súdu odvolacím súdom, bola v ďalšom konaní predmetom konania už len výška odmeny za využitie zlepšovacieho návrhu, ktorá závisela od výšky spoločenského prospechu, ktorý sa dosahoval využívaním zlepšovacieho návrhu (§ 61, § 71 a § 76 zákona č. 84/1972 Zb. v spojení s § 4, § 5, § 9 a § 10 vyhlášky). Na ich zistenie prvostupňový súd nariadil doplnenie znaleckého dokazovania vypracovaním znaleckého posudku znaleckou organizáciou.

Pokiaľ žalovaná v dovolaní namietala, že z dôvodu, že žalobcovia prekročili pracovnú úlohu o 10 % (bez uvedenia rozsahu, konkrétnej špecifikácie, vyjadrujúcej, v čom malo prekročenie spočívať), tak zo zisteného spoločenského prospechu sa môže brať len 10 %, dovolací súd uvádza, že posúdenie, či a v akom rozsahu došlo k prekročeniu pracovnej úlohy je otázka právna, ktorú bol súd oprávnený i povinný sám prejudiciálne skúmať a posúdiť, nezávisle od jej posúdenia žalovanou, a to napríklad porovnaním pracovnej zmluvy, pracovnej náplne, resp. popisu pracovného miesta s predloženým novým riešením. Toto posúdenie bolo potom významné len pre určenie, či o zlepšovací návrh išlo, keďže o zlepšovací návrh nešlo, ak autor pracovnú úlohu neprekročil (§ 58 zákona č. 84/1972 Zb.).

V preskúvanom prípade bolo v konaní preukázané, že o zlepšovací návrh išlo a že žalovaná tento návrh aj využívala, z dôvodu ktorého potom žalobcom ako autorom patrila odmena za jeho využitie v súlade so zákonom a vyhláškou. Výška odmeny závisela od výšky spoločenského prospechu, ktorý sa dosiahol využívaním zlepšovacieho návrhu, pričom podľa vyhlášky sa od tohto prospechu, dosiahnutého v prvom roku využitia odpočítavali len náklady spojené so zavedením zlepšovacieho návrhu (§ 5 ods. 2 vyhlášky). Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že zákon, ani vyhláška neupravovali iné dôvody krátenia spoločenského prospechu a prípady odmeňovania za využitie zlepšovacieho návrhu podaného v organizácii, s ktorou bol autor v pracovnom alebo obdobnom pomere neupravovali odchylné od prípadov odmeňovania za využitie zlepšovacieho návrhu podaného autorom v inej organizácii a žiadny predpis neurčoval stanovenie prekročenia pracovnej úlohy v percentách alebo iných jednotkách za účelom krátenia dosiahnutého spoločenského prospechu, ale vyhláška o zlepšovacích návrhoch v § 11 ukladala organizáciám len posúdiť, či a v akom rozsahu prihlasovateľ prekročil pracovnú úlohu. Príslušné právne predpisy upravovali vyčíslenie odmeny za využitie zlepšovacieho návrhu jednotne, pričom odmena závisela jedine od spoločenského prospechu dosiahnutého využitím zlepšovacieho návrhu. Preto nebolo možné v preskúvanom prípade od dosiahnutého spoločenského prospechu odpočítať 90 %, ako časť pripadajúcu na plnenie pracovných úloh. V prejednávanej veci mali sudy preukázané, že autori prekročili pracovnú úlohu i v akom rozsahu, a to vytvorením väčšej operačnej pamäte systému SM 52/12, nakoľko ich úlohou bolo študovať a analyzovať trendy v oblasti pamäťových podsystemov a vypracovať koncepcie a prognózy rozvoja pamäťových podsystemov, nie aj vytvoriť väčšiu operačnú pamäť.

So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že dovolateľka napadla dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu. Keďže v konaní neboli zistené vady uvedené v § 237 O.s.p. a konanie nie je postihnuté ani inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie ako nedôvodné zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešným žalobcom vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd úspešným žalobcom náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože nepodali návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. mája 2011

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková